

pois 8.12.2014 Lapuan terveyskeskuksen hoivaosastolla. Hän oli syntynyt 12.1.1931 Nurmossa. Kaipaamaan jäivät puoliso, lapset perheineen, veli perheineen, veljen perhe sekä muut sukulaiset ja ystävät.

Sisko Rintala

Sisko Maria Rintala o.s. Perkiö Jalasjärveltä nukkui pois sunnuntaina 7.12.2014 Jalasjärven terveyskeskuksessa. Hän oli syntynyt 9.12.1937 Korttesjärvellä. Kaipaamaan jäivät puoliso, pojat perheineen sekä muut sukulaiset ja ystävät.

Pentti Ruttonen

Pentti Kalevi Ruttonen nukkui pois Vaasan kaupunginsairaalassa maanantaina 8.12.2014. Hän oli syntynyt 5.7.1934 Korpiselällä. Kaipaamaan jäivät puoliso, lapset perheineen, sisar perheineen sekä muut sukulaiset ja ystävät.

Rehtorin virkaa harkitaan uudelleen haettavaksi Isossakyrössä

HANNU LUSA

ISOKYRÖ Isonkyrön kunnanhallitus päätti ehdottaa kunnanvaltuustolle, että johtavan rehtorin viran täyttämiseksi toteutetaan uusi hakumenettely johtuen hakemusten pienestä määrästä.

Määräaikaan mennessä virkaa hakivat filosofian tohtori, rehtori Merja Heinäaho Kankaanpäästä ja liikuntatieteiden maisteri, rehtori Hannu Mäkyneen Seinäjoelta. Nämä hakemukset otetaan huomioon uudessa hakumenettelyssä.

Kunnanhallituksen nimeämä haastattelutoimikunta tutustui hakemuksiin ja päätti yksimielisesti esittää uutta hakumenettelyä johtuen hakemusten pienes-

tä määrästä.

Kunnanvaltuusto on päättänyt perustaa johtavan rehtorin viran 1.1.2015 alkaen. Syynä tähän on sivistystoimenjohtajan viran lakkauttaminen.

Valtaalan koulu Isossakyrössä saa lisätulaa seiniä siirtämällä koulun jo olemassa olevista tiloista. Isonkyrön kunnanhallitus päätti, että Valtaalan koululla lukuvuoden 2015-2016 alussa tarvittava uusi opetustila toteutetaan koulun toiseen kerrokseen alueelle, jossa sijaitsevat tällä hetkellä kirjasto, perinnehuone ja tekstiilityön tilat.

Syynä lisätilan rakentamiseen on nykyisen tiedon mukaan oppilasmäärien kasvu koulussa tulevina vuosina.

Muutokset parantavat talousarvion vuosikatetta noin 1,6 miljoonaa euroa, jolloin vuosikatteen muodostuu noin 3,27 miljoonaa euroa.

OIKAISU

Neljäsadantuhannen euron siirtoa Tuovilan koulun valmistuskeittiölle ehdotti maanantaina Mustasaaren kunnanvaltuustossa perussuomalaisen Micael Westerholmin, ei Mustasaaren suomenkielisiä edustava Martin Ahlskog, kuten Mustasaaren kunnanvaltuustosta kertovassa jutussa virheellisesti kerrottiin. Martin Ahlskog kannatti ehdotusta.

potilaista löytyy vielä enemmän Pohjanmaan alueelta.

Nyt myös Uumajassa on ryhdytty tutkimaan ruotsalaisten geenejä.

- Yksi teoria on se, että se on tullut sieltä 300 vuotta sitten. On mahdollista, että suomalaiset ovat saaneet sen ruotsalaisilta, yllilääkäri toteaa.

Vöyriäläisten kantamaa geenimutaatiota on tosin löydetty myös Keski-Euroopasta.

Taudin oireet ovat selkeitä ja tunnistettavissa.

Koska Fabryn tautia sairastavat eivät hikoile, heidän ruumiinlämpönsä nousee rasituksesta herkästi.

- Uinti ja vesijumppa ovat oi-

keastaan ainoat urheilulajit, joita he voivat harrastaa, Saarinen toteaa.

Fabryn tauti aiheuttaa myös sydämen ja munuaisten vajaatoimintaa, aivohalvauksia tavallista nuoremmalla iällä, kuumeen yhteydessä voimakkaita lihassärkyjä, sormenpäiden ja varpaiden kipuja sekä häiriöitä vatsan suolistossa.

Naisilla tauti voi olla jopa oireeton, mutta miehillä oireita on lähes aina.

Hoitamattomana tauti aiheuttaa miehille ennenaikaisen kuoleman 40-50-vuotiaana.

- Lohdullista tässä on se, että tauti ei vaikuta älylliseen toimintakykyyn ja siihen on ole-

massa hoito, Saarinen sanoo.

Fabryn tautia hoidetaan Suomessa Turun yliopistollisessa keskussairaalassa.

Löydettyjen tapausten vuoksi tautiin perehtyneet TYKS:in asiantuntijat sisätautiopin dosentti **Ilkka Kantola** ja fabryhoitaja **Susanne Walls** kävivät tiistaina Vaasassa tapaamassa Fabry-potilaita ja luennoimassa samalla taudista keskussairaalan lääkäreille.

- Fabryn tauti on perinnöllinen kertymäsairaus. Ihmisten elimistöstä puuttuu yksi entsyymi, jonka seurauksena elimistöön kertyy kuona-aineita, Kantola kertoo.

Tauti ei ole uusi. Se on todettu ensimmäisen kerran 1800-luvun lopulla. Suomessa ensimmäiset diagnoosit tehtiin 1970-luvulla Turussa.

Taudin hoito on kuitenkin kallista ja mikä erikoista - se lasketaan elopainon mukaan. Entsyymikorvaushoitoa annetaan nimittäin tietty määrä per kilo.

- 70 kiloa painavalle potilaalle hoito maksaa 200 000 euroa per vuosi. 100-kiloiselle 300 000 euroa vuodessa, Kantola selvittää.

Fabryn tauti voidaan todeta verikokeella, mikäli lääkäri epäilee oireiden johtuvan taudista.

Mikä on Fabryn tauti?

■ Fabryn tauti on rasva-aineenvaihdunnan sairaus, jonka aiheuttaa alfa-galaktosidaasi A-entsyymien puute.

■ Fabryn tauti on harvinainen, X-kromosomaalisesti periytyvä sairaus. Sairaana miehen tyttäret perivät isältään aina mutaation. Äidiltä mutaatio periytyy lapsille 50 prosentin todennäköisyydellä sukupuolesta riippumatta. Mutaatio aiheuttaa miehillä aina sairauden.

■ Suomessa taudin esiintyvyyttä on 1:77 000 (koko väestö).

■ Fabryn taudin tyypillisimpiä oireita ovat kipu (usein kuumeen ja rasituksen yhteydessä), alentunut tai puuttuva hikoilu, laktoosi-intoleranssityypiset vatsavaivat, angiokeratomat (ihomuutokset), cornea verticillata (kertymiä sarveiskalvolla), astman tyypiset oireet, vasemman kammion liikakasvu ja rytmihäiriöt, munuaistoiminnan heikkeneminen (proteinuria) sekä aivohalvaus.

■ Puuttuvaa entsyymiä voidaan antaa potilaalle suonen sisäisesti, tavallisimmin kahden viikon välein. Entsyymikorvaushoito suositellaan aloitettavaksi miehille niin nuorena kuin mahdollista, noin 8-10 vuoden iässä.

Wasalinen kuuden miljoonan euron lisätarve herättää kysymyksiä

Rikkidirektiivi ja laivan ikä näyttävät yllättäneen varustamon hallituksen

UUTISANALYYSI

Uumajalais-vaasalainen yhteistyö on mitä kannatettavinta.

Ihmisten ja rahdin kuljettaminen laivalla yli Merenkurkun ei oikein ole onnistunut markkinatalouden ehdoilla. Siksi on hyväksyttävää, että veronmaksajat osallistuvat toimintaan jollakin panoksella. Yhteinen etu on tärkeää.

Julkista rahaa käytettäessä toivoisi kuitenkin, että läpinäkyvyys olisi mahdollisimman suurta.

Merenkurkun lauttaliikenteestä kohta kaksi vuotta huolta kantanut NCL Ferry -varustamo ei ole päässyt seilaamaan aivan myötäsessä. Tiistaina julkisuuteen tullut tieto kuuden miljoonan euron lisätuesta seuraavien kolmen vuoden aikana ei kuulosta hyvältä. Eikä varsinkaan sen takia, että Vasabladetin mukaan varustamon hallituksen puheenjohtaja Mikael Öhlund perustelee lisärahan tarvetta sillä, että "toimintaa aloitettaessa ei ollut tiedossa rikkidirektiivin tulo". Tämä yhdessä laivan vanhuuden kanssa aiheuttaa kahden miljoonan euron vuotuisen lisärahoitus-

Polttoaineesta on tulossa Wasalinen Akilleen kantapää. KUVA: KALLE LYDMAN

tarpeen.

Wasaline aloitti vuoden 2013 alussa. Jo koko vuosi 2011 puhuttiin rikkidirektiivistä. Euroopan parlamentti hyväksyi 11. syyskuuta 2012 rikkidirektiivin äänin 606-55. Rikkidirektiivi mää-

rää laskemaan laivojen polttoaineneiden rikkipitoisuuden yhdestä prosentista 0,1 prosenttiin Itämerellä.

EU:n rikkidirektiivi uudistuksen taustalla on Kansainvälisen merenkulkujärjestön vuonna

2008 hyväksymä niin sanottu Marpol-yleissopimuksen ilman suojelelutiiteen muutos. EU-rikkidirektiivi saattaa voimaan järjestön tekemät päätökset.

Toinen mielenkiintoa herättä-

Toimintaa aloitettaessa ei ollut tiedossa rikkidirektiivin tulo.

Euroopan parlamentti hyväksyi 10. syyskuuta 2012 rikkidirektiivin äänin 606-55.

nyt "menoyllätys" oli Wasalinen korjaus. Siinä yhden miljoonan euron budjetti muuttui neljäksi miljoonaksi.

Jotenkin voi ymmärtää, että matkan varrella korjaustarve muuttuu varsinkin kun Välimeren laivasta tehdään merikelpoisen Merenkurkkuun. Myös ajatus viiden vuoden päähän tähtäävästä perusteellisesta kunnostuksesta kuulostaa fiksululta mutta kuitenkin, kustannusarvio nelinkertaistuu.

Varustamo teki vuonna 2013 noin 13 miljoonan liikevaihdon ja tappioksi kirjattiin kolme miljoonaa. Neljän miljoonan korjauskustannuksista kolme miljoonaa kirjattiin vuodelle 2013,

siitä tappio. Vuotta 2013 kuvattiin operatiivisesti voitolliseksi. Kuluvan vuoden aikana on liiketuloksen arveltu kehittyvän myös voitolliseksi.

Kaupungit ovat tähän mennessä sitoutuneet kumpikin noin seitsemän miljoonan euron vastuisiin varustamon taloudellisen tilan vakauttamiseksi.

Wasaline on lenkki suuremmassa kokonaisuudessa. Merenkurkun neuvosto ohjailee meneillään olevaa EU-projektia. Nordic Logistiic Corridor -liikenneyhteys kulkee Norjan Mo i Rana, Uumajan ja Vaasan kautta Seinäjoelle. Yhteyden kehittämiseen annettiin aikanaan kuutisen miljoonaa euroa. NCL Ferry saa toimintaa kehittäessään osan näistä rahoista.

Olematta mikään merenkulun tai liiketalouden ammattilainen tuntuu siltä, että varustamon johtamisessa ei aivan kaikki näytä menevän kuin Strömsössä.

Koska esitettyihin kysymyksiin löytyi vastaaja, joka ei sitten vastannutkaan täytyy odottaa kunnes läpinäkyvyys valtaa Pohjanlahden itäpuolen.

JARI JURKKA